

Sint-Jan Berchmanscollege ~ Pedagogisch project

1 Pedagogisch project

Het Sint-Jan Berchmanscollege wil jongeren helpen zich te ontplooiën tot volwassen en evenwichtige mensen met een ruime maatschappelijke en sociale belangstelling. We baseren dit opvoedingsproject op een integrale dynamische en relationele visie op de mens die ieder individu ziet als een uniek wezen met openheid voor het mysterieuze van het bestaan. Onze visie op mens en samenleving blijft geworteld in traditionele christelijke waarden.

1.1 Christelijke inspiratie

We zijn een christelijk geïnspireerde school en willen dat vooral uitdragen in enkele waarden die we willen voorleven en laten doorwerken in het dagelijkse schoolgebeuren. Het zijn waarden die fundamenteel deel uitmaken van de schoolcultuur. Niet in grote woorden, maar eerder door een consequente beleving proberen we christelijk op te voeden.

1.1.1 Naastenliefde

Naastenliefde veronderstelt dat je naar ieder mens kan kijken met een liefdevolle welwillendheid. Iedere relatie wordt getoetst aan je eigen persoon. We trachten iedereen te behandelen zoals we zelf behandeld willen worden. In pedagogisch perspectief zijn beide elementen van de liefdevolle welwillendheid belangrijk : de warmte van de spontane liefde en de spankracht van het willen. Het uitgangspunt is dat de opvoeder de wil heeft om de jongere op een niet geforceerde manier een pedagogische liefde te laten ervaren, ook als dat soms enige inspanning kost.

1.1.2 Hartelijkheid

De hartelijkheid is één van de mooiste uitingen van de naastenliefde. We vragen dat de hartelijkheid een basishouding is in iedere ontmoeting in de gemeenschap die we vormen in en rond de school.

1.1.3 Gastvrijheid

Nieuwe leerlingen, leerkrachten, ouders... moeten zich door een liefdevolle, hartelijke ontvangst onmiddellijk welkom en thuis voelen op school.

De "vreemde" opnemen krijgt in onze Genkse context ook een andere, meer letterlijke betekenis. Onze christelijke grondhouding impliceert ook een openheid naar allochtonen.

1.1.4 Aandacht voor de 'zwakkere'

Een christelijke gemeenschap heeft een speciale aandacht voor de "arme". In onze school willen we zowel de financieel zwakkere, de sociaal zwakkere als de cognitief zwakkere speciale aandacht geven.

Binnen de Genkse samenleving is kansarmoede voor vele gezinnen een dagelijkse realiteit. Onze schoolbevolking vormt daarvan een realistische afspiegeling. We moeten er ons van bewust zijn dat een goede huisvesting, gezondheid, inkomen, studietraditie voor veel leerlingen en hun ouders niet vanzelfsprekend zijn. We proberen leerkrachten inzicht te geven in de specifieke problemen van deze leerlingen en hun ouders. Met gerichte navorming proberen we de competentie te doen toenemen.

De school neemt deel aan initiatieven van kansarmoedebestrijding en ontwikkelt zelf initiatieven om dit doel te bereiken.

Aan de leerlingen die problemen hebben op het gebied van studeren, besteden we in school speciale aandacht door het organiseren van avondstudie en remediëring.

Maar wij mikken niet enkel op het cognitieve domein. We hechten zeer veel belang aan de "zwakkere" op socio-emotioneel gebied. De cel-leerlingbegeleiding vervult daarbij een centrale rol.

1.1.5 Jan Berchmans

Jan Berchmans is de patroonheilige van onze school. Als student maakte hij indruk door zijn consequente levenshouding.

'Het gewone doen op een buitengewone wijze' was één van zijn leuzes die een speciale betekenis krijgt in pedagogisch perspectief. Je dagelijkse taak zo goed mogelijk en met liefde vervullen past trouwens zeer goed bij de vorige christelijke grondhoudingen.

1.2 **De doelen van het opvoedingsproject**

Uiteraard willen we ervoor zorgen dat onze leerlingen zo goed mogelijk zijn voorbereid om verder te studeren in het hoger onderwijs. We bereiden hen voor met voldoende kennis, vaardigheden en methodieken. Afhankelijk van de toekomstplannen van de leerling: universitair onderwijs, hoger onderwijs buiten de universiteit of instappen in het beroepsleven, moet de leerling gewapend zijn om die stap met grote kans op succes te kunnen nemen.

De school is een afspiegeling van de pluriforme samenleving waarin we leven. We plaatsen ons opvoedingsproject binnen deze realiteit. De hedendaagse opvoedingswerkelijkheid dient zich aan als een verscheidenheid van ideeën, stromingen, normen, levenswijzen, waarden... waarin vaak weinig ordening te vinden is. We kiezen daarom voor een communicatief opvoedingsmodel. Als opvoeder staan we in de ruimte tussen de vele opvattingen en gedachten die jongeren hebben bij de levensvragen die zij zich stellen. Onze taak als opvoeder is daarin wat perspectief te brengen en door communicatie daarover de jongere te laten groeien naar meer menselijkheid.

Voor ons is het belangrijk dat jongeren werken aan hun integrale ontwikkeling, in communicatie met de hun omringende medemensen. Wij moeten de omgeving zo creëren dat zulk een proces optimale kansen krijgt. Ons opvoedingsgebeuren wil jonge mensen een thuis bieden, een school, een speelplaats en een parochie:

- een thuis waar zij geborgenheid vinden, tot rust komen, hun gevoelens mogen uiten en zichzelf kunnen zijn;
- een school waar vaardigheden, kennis, kunde en levenswijsheid geleerd worden;
- een speelplaats waar zij het sociale verkeer kunnen leren, met elkaar in contact komen in relaties, verbondenheid ervaren in een ontspannen sfeer;
- een parochie waar jonge mensen op zoek kunnen gaan naar zingeving.

In deze context zijn voor ons vier hoofddoelen voor de ontwikkeling van onze leerlingen belangrijk:

- de groei in vrijheid,
- de groei in sociale vaardigheid,
- de groei in verantwoordelijkheid,
- de groei in kennis en inzicht.

1.2.1 Groei in vrijheid

Iedere mens streeft naar een persoonlijke vrijheid. Het is onze taak om jongeren bij te staan in de zoektocht naar vrijheid en zelfstandigheid om zich te kunnen ontwikkelen tot een complete en unieke mens.

We proberen de leerlingen binnen het schoolgebeuren genoeg kansen te geven om zowel binnen als buiten de klas de eigen mogelijkheden en persoonlijkheid te leren ontdekken en deze binnen het schoolkader voldoende groeikansen te geven. Daarbij hoeden we ons voor eenzijdigheid en beperktheid.

Ook is er aandacht voor een goede integratie in de maatschappij, waarbij de leerling zich ook kritisch leert opstellen tegenover die maatschappij.

1.2.2 Groei in sociale vaardigheid

Het persoonlijk leven van ieder mens wint aan kwaliteit als hij zich aan de medemens en in ruimere zin aan een maatschappij kan toevertrouwen.

Verbondenheid

Iedere mens heeft recht op geven en ontvangen in relaties. Daarom willen we oog hebben voor de kunst andere mensen nabij te zijn en zich aan andere mensen toe te vertrouwen. Deze verbondenheid verruimt de persoonlijke verantwoordelijkheid.

Klasgroep

In het klasgebeuren is iedere leerling belangrijk. De leerling neemt een centrale positie in. De klassenleraar bewaakt de goede werking van de klas en probeert zijn klasgroep positief te vormen en te sturen. De leerlingen en de leerkrachten trachten solidair samen te leven en te werken in een positieve sfeer.

Solidariteit

Vanuit de klasgroep groeit de solidariteit door naar de rest van de school, maar ook tot ver buiten de grenzen. Vastenacties, adventsacties, uitwisselingen, meeleeftagen, bezinningen, eucharistievieringen enz... plaatsen de solidariteit in een ruimer perspectief.

Relatiebekwaamheid

Doorheen opdrachten, leertaken en vooral leerlingenparticipatie leren de leerlingen het belang van een goede samenwerking kennen. De aandacht die besteed wordt aan de sociale vaardigheden doet de leerlingen groeien in relatiebekwaamheid: met respect voor verschillende meningen en een soepelheid om inzichten bij te schaven. De school zal projecten van leerlingparticipatie en leerlingbetrokkenheid daarom altijd ondersteunen.

Respect

- In school proberen we respect te hebben voor elkaar. Dat betekent dat we respectvol met elkaar omgaan, maar ook respect hebben voor het materiële. Uiteraard verwachten we ook van de leerlingen het gepaste respect voor de leerkrachten en opvoeders. Leerlingen moeten doordachte en oprechte beslissingen van de opvoeder ook leren aanvaarden.
- Respect voor meningen
De groei in persoonlijke vrijheid en de integratie daarvan in de maatschappij veronderstelt ook dat we leerlingen leren omgaan met andere meningen en opvattingen. Op een volwassen manier respectvol leren omgaan met diversiteit wordt zowel in de klas als op de speelplaats verwacht.
- Respect voor etnische herkomst
Het multiculturele gegeven van onze school dwingt leerlingen en opvoeders de verschillen in cultuur te leren kennen, begrijpen en waarderen. Het vormt een verrijking voor de school en ieders persoonlijke ontwikkeling. De school ondersteunt alle initiatieven die het positief samenleven van de verschillende culturen kan bevorderen. We verbinden er ons toe om alle vormen van racisme in school te bestrijden.
- Respect voor regels en afspraken
Iedere samenleving heeft regels en afspraken nodig om vlot te kunnen functioneren. In gezamenlijk overleg worden de leefregels voor de klas en de school samengesteld en voortdurend bijgeschaafd.
- Respect voor het milieu
Om te leven, soms zelfs om te overleven, is de mens afhankelijk van het milieu. Daarom moeten wij de natuur leren eerbiedigen. In het kader van een duurzame ontwikkeling moeten we leren spaarzaam omspringen met de rijkdommen van de natuur. In de lokalen, op de speelplaats, de eetzaal, het gebruik van materialen willen we een speciale aandacht hebben voor het milieu.

1.2.3 Groei in verantwoordelijkheid

Vrijheid die absoluut wordt, is de grootste onvrijheid. Vrijheid moet altijd gepaard gaan met verantwoordelijkheid. In de verantwoordelijkheid verwijst men naar wat buiten de eigen persoon ligt. Opvoeden is de jongere losmaken uit het isolement van een louter ik-gerichte ontwikkeling. Het is hem situaties aanbieden waarin hij die verantwoordelijkheid kan beleven.

Onze regio heeft nood aan mensen die op politiek, cultureel en sociaal vlak verantwoordelijkheid kunnen en durven opnemen. De micro-maatschappij die de school is geeft leerlingen de kans om maatschappelijk bewust te worden en verantwoordelijkheden op te nemen.

Verantwoordelijkheidszin in de school

Iedere klas kiest zijn eigen verantwoordelijken voor : algemene dingen, sport, milieu enz...
De leerlingenraden leren de leerlingen om na overleg en in een gedeelde verantwoordelijkheid mee te werken aan het schoolgebeuren. Het opnemen van verantwoordelijkheid wordt steeds door leerkrachten en directie gesteund en begeleid ; zij geven de leerlingen de nodige groeikansen.
Ook in het dagelijks klasgebeuren wordt verantwoordelijkheidszin gevraagd: in orde zijn met lessen en taken is een attitude waaraan het nodige belang wordt gehecht.
De leerlingen zijn ook verantwoordelijk voor de orde in hun eigen lokaal.

Verantwoordelijkheidszin in de maatschappij

Van veel van onze leerlingen wordt later verwacht dat zij verantwoordelijkheid dragen in het maatschappelijk leven. Wij trachten hen daarvan bewust te maken en leren hen omgaan met een zekere verantwoordelijkheid. We vermeldden reeds het belang van relatiebekwaamheid. Via themawerking, het belang dat we hechten aan leerlingeninspraak, het milieu enz... proberen we de leerlingen vertrouwd te maken met een breder maatschappelijk gebeuren.

1.2.4 Groei in kennis en inzicht

Om zijn eigen vrijheid optimaal te benutten moet de jongere in verbondenheid en met verantwoordelijkheid zich optimaal kunnen ontwikkelen. In onze maatschappij is kennis en kunde daartoe heel belangrijk. Het willen bijleren, nieuw ontdekken, de nieuwsgierigheid zijn attitudes die in de huidige maatschappij niet enkel tijdens de studietijd maar ook gedurende het ganse beroepsleven en zelfs daarbuiten enorm belangrijk zijn. De school probeert deze attitude te stimuleren en verder te ontwikkelen.

Leren leren

In onze snel veranderende maatschappij en het specifieke Genkse sociale gegeven is het zeker niet vanzelfsprekend dat leerlingen een eigen studiemethode ontwikkelen.
Aangepast aan de verschillende leeftijdsgroepen trachten we leerlingen hulpmiddelen aan te reiken om tot een goed gestructureerde, gepersonaliseerde studiemethode te komen.
In de eerste graad moeten we erg sturend werken, in de derde graad moedigen we het zelfstandig verwerken aan.

Continue leerattitude

We moeten er onze leerlingen van overtuigen dat een diploma geen eindpunt is, maar eerder een bewijs van basiscompetenties die nodig zijn om te slagen in het beroepsleven.
In onze moderne maatschappij zullen zij zich echter blijvend moeten bijscholen en bekwamen. Ze moeten openstaan om nieuwe inzichten te verwerven en verder te ontwikkelen.
De leraar-opvoeder probeert hier zelf een levend voorbeeld te zijn.
Door allerlei leertaken proberen we de leerlingen deze belangrijke attitude bij te brengen.

1.3 Stijl van de opvoeders

De opvoeder komt natuurlijk in veel verschillende vormen in contact met de jongere: dan eens in groep in de klas, dan in een individueel gesprek of dan weer eens op de speelplaats en telkens zal de aanpak licht verschillen.

1.3.1 Communicatief

Een communicatieve stijl heeft iets van het "voordoen-in-dialogoog". De opvoeder hoopt dat de jongere hem in zekere zin navolgt en de redelijkheid van zijn gedrag en beslissingen inziet. De leerkracht is ook steeds bereid tot dialoog over beslissingen of gedragingen, al kan hij die soms kaderen binnen de regels en afspraken die gelden in de school.

1.3.2 Bereikbaar

De opvoeder probeert zoveel mogelijk kwalitatief aanwezig te zijn bij de jongeren. Een kwalitatieve bereikbaarheid veronderstelt dat de opvoeder niet alleen mentaal, maar ook letterlijk aanwezig is bij die jongere en aanspreekbaar is: in de klas, op de speelplaats, tijdens de studie... Die bereikbaarheid vraagt ook een echte interesse in wat de jongere meemaakt en bezighoudt (thuisituatie, hobby, ...)

In zijn contacten met de jongere zal de opvoeder zich steeds laten leiden door een gezonde mix van emotionaliteit en rationaliteit. Dat impliceert dat er ook regels en afspraken mogen zijn waaraan de jongeren zich moeten houden, maar de opvoeder zal afhankelijk van de opvoedings situatie moeten inschatten of hij de rationaliteit of de emotionaliteit laat overheersen.

1.3.3 Evangelisch bewogen

In het eerste deel staat uitgeschreven welke evangelische waarden de basis vormen voor onze manier van opvoeden. De opvoeder laat zich in zijn contact met de jongeren inspireren door deze grondhoudingen. In de mate dat de jongeren de echtheid van deze doorleefde christelijke waarden ervaren bij de opvoeders kunnen we een verschil maken met andere scholen en opvoedingsprojecten.

1.4 **Opvoeden is teamwork**

De opvoeders staan niet op zichzelf. Opvoedingswerk is per definitie teamwork. In een grote groep van leerkrachten en ondersteunend personeel is een gezamenlijke visie op opvoeding met respect voor elkaar zeer belangrijk. Om een goede samenwerking te realiseren zijn afspraken noodzakelijk.

1.4.1 Eendrachtig

Natuurlijk zullen ook onze leerkrachten verschillende meningen en opvattingen en levensvisies hebben. Maar voor een stuk zullen we over de aanpak op school eensgezind moeten werken. Een gezamenlijke visie op het opvoedingswerk hoeft niet te betekenen dat er in de praktische uitvoering geen ruimte meer is voor de eigen persoonlijkheid en creativiteit. Het is wel belangrijk dat we over die gezamenlijke visie op opvoeding uitgeschreven in dit project met elkaar van gedachte wisselen.

Net als bij de leerlingen zullen er bij de opvoeders mensen zijn die meer nood aan structuur en regels hebben dan anderen. Daarom is er nood aan eensgezindheid over een gemeenschappelijk gedragen structuur.

1.4.2 Creatief

In onze school moeten er voldoende kansen zijn voor mensen die hun talenten en creativiteit willen benutten om op een hedendaagse, schooleigen manier een antwoord te geven op de uitdaging die de opvoeding van jongeren steeds opnieuw stelt. Zo kunnen vernieuwingen of antwoorden op nieuwe vragen (soms na bijscholingen of informatie van buitenaf) van binnenuit groeien.

1.4.3 Rechtvaardig

In iedere school zijn er trekkers en volgers, mensen die initiatief nemen en anderen die afwachten. We moeten er over waken dat iedereen voldoende kansen krijgt om zich te engageren. Maar we moeten er tevens over waken dat de lasten (extra taken in school) ook eerlijk worden verdeeld over het hele personeel. Onze christelijke grondhouding vraagt ook een beetje belangeloze inzet; dat betekent dat we meer willen doen dan strikt van ons wordt gevraagd, ook als daar niet steeds een compensatie tegenover staat.

1.4.4 Waardering

Het opvoedingswerk en het extra engagement vragen veel inzet. De motivatie om verder te werken zal groter zijn als men zich meer gerespecteerd en gewaardeerd voelt. Steun, sympathie en waardering zijn dus erg belangrijk voor opvoeders.